

ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΣ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Ορισμός:

Η αδυναμία ανταπόκρισης του ατόμου, όσον αφορά στη γραφή και στην ανάγνωση. Χωρίζεται σε τρεις μορφές :**Οργανικό** ή πλήρη αναλφαβητισμό, **λειτουργικό** ή μερικό αναλφαβητισμό και **τεχνολογικό** αναλφαβητισμό

Οργανικός αναλφαβητισμός:

Υφίσταται όταν το άτομο δεν έχει διδαχθεί καθόλου τις βασικές γνώσεις .Συνεπώς, αδυνατεί ακόμα και να διαβάσει , να γράψει και να κατανοήσει ένα γραπτό κείμενο (άτομα που έχουν βιώσει σε μικρή ηλικία έναν πόλεμο και δεν έχουν τη δυνατότητα να φοιτήσουν σε σχολικά ιδρύματα).

Λειτουργικός αναλφαβητισμός:

Υφίσταται όταν το άτομο έχει διδαχθεί ορισμένες βασικές γνώσεις , επειδή πιθανώς έχει φοιτήσει σε ορισμένες τάξεις του σχολείου. Σαφώς , το επίπεδο γνώσεών του δεν είναι επαρκές. Είναι σε θέση να κατανοήσει ένα γραπτό κείμενο , ωστόσο το εύρος των γνώσεών του δεν του παρέχει αξιόλογες δυνατότητες εξέλιξης και περιορίζεται σε τυπικές και καθημερινές γνώσεις (άτομα που έχουν εγκαταλείψει τις σχολικές τους υποχρεώσεις ανολοκλήρως , λόχου χάρη για να εργαστούν σε πρώιμη ηλικία εξαιτίας βιοποριστικών δυσχερειών).

Τεχνολογικός αναλφαβητισμός:

Αποτελεί σύγχρονη έννοια , η οποία εκπορεύεται από την αδυναμία ορισμένων ατόμων - ιδίως μεγαλύτερης ηλικίας- να ανταπεξέλθουν στις απαραίτητες γνώσεις χρήσης και διαχείρισης των ηλεκτρονικών μέσων και ιδίως των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ΑΙΤΙΑ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ:

Οικογενειακό περιβάλλον

- Έλλειψη οικονομικών πόρων της οικογένειας
- Πρόωρος βιοπορισμός των νεαρών μελών, χωρίς να έχουν κατορθώσει να ολοκληρώσουν πλήρως τις σπουδές τους
- Αναπαραγωγή πιθανώς κακών οικογενειακών προτύπων , που δεν ωθούν το παιδί στην ενασχόληση με τις σπουδές

Εκπαιδευτικό περιβάλλον

- Ο βαθμοθηρικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης , σε συνδυασμό με τη στείρα αποστήθιση και συχνά έναν εκπαιδευτικό , που λειτουργεί ως αυθεντία, ωθούν το μαθητή στην απαξίωση συνολικά της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αυτό συνεπάγεται πιθανώς την εγκατάλειψη των σπουδών ή την ανάπτυξη αδιαφορίας απέναντι στη γνώση που προσλαμβάνεται.

- Αδυναμίες οργάνωσης του εκπαιδευτικού συστήματος. Συχνά το κράτος δεν εκχωρεί ικανοποιητικά κονδύλια για να παρέχει στο μαθητή τον κατάλληλο εξοπλισμό και τα εποπτικά μέσα , ώστε να ανταπεξέλθει επαρκώς στα μαθήματα. Έτσι, απαξιώνεται το σχολείο ως θεσμός. Παράλληλα, ορισμένοι μη εύρωστοι μαθητές δεν μπορούν να υποστηρίξουν εξωσχολική βοήθεια και εγκαταλείπουν τις σπουδές.
- Ο πολυπολιτισμικός χαρακτήρας του σχολείου, σε συνδυασμό με την κρατική αδυναμία σωστής ένταξης των αλλοεθνών μαθητών (τάξεις ένταξης) απωθεί τους ξένους μαθητές από τη γνώση και υποδαυλίζει το επίπεδο των εντοπίων μαθητών.
- Ανεπαρκής σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός του μαθητή.Ο μαθητής δεν κατορθώνει συχνά να διακρίνει και να εξελίξει τις ικανότητες και τα προσόντα του, συνεπώς δεν διαμορφώνει κίνητρα για περαιτέρω εξέλιξή του στον εκπαιδευτικό χώρο.

Οικονομική δυσχέρεια ορισμένων χωρών

- Οδηγεί στην υπονόμηση της εκπαίδευσης , λόγω των χαμηλών παροχών του κράτους για την εξυγίανση της εκπαίδευσης. Κύριο μέλημα των χωρών αυτών είναι η επένδυση σε άλλους τομείς , όπως αυτόν της πρωτογενούς παραγωγής , που θα αποφέρει οικονομικές απολαβές και θα συντελέσει απλά στην επιβίωση των πολιτών.
- Ενίσχυση φαινομένων φανατισμού και βίας
- Παραγκωνίζεται η εκπαίδευση αναπτυσσόμενων λαών και μέσω της βίας και της τρομοκρατίας επιτυγχάνεται η ετεροκατεύθυνσή τους.

Δικτατορικά καθεστώτα

Όταν καταλύεται η λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών θριαμβεύει ο αναλφαριθμητισμός , εφόσον αποτελεί μια μέθοδο καταστολής των επιθυμιών και απουσίας διαμόρφωσης κριτικής σκέψης.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ:

- Συχνά το αναλφάβητο άτομο πέφτει θύμα εξαπάτησης και εκμετάλλευσης από επιτήδειους. Συνήθως , αδυνατεί να ανταπεξέλθει σε εμπορικές συναλλαγές , σε συναλλαγές δημοσίου χαρακτήρα (δημόσιες υπηρεσίες) και συνεπώς είναι αναγκασμένο να εξαρτάται από άλλους ανθρώπους.
- Αδυναμία του ατόμου να ασχοληθεί με ένα επάγγελμα , που θα του αποφέρει τόσο οικονομικές όσο και ηθικές απολαβές. Αυτό απορρέει από την έλλειψη προσόντων και γνώσεων , που θα καθιστούσαν την επαγγελματική του απορρόφηση εύκολη. Έτσι , πολύ συχνά τα αναλφάβητα άτομα έρχονται αντιμέτωπα με το φαινόμενο της ανεργίας.
- Ο αναλφάβητος άνθρωπος δεν επιτυγχάνει να εξελίξει τα εγγενή (έμφυτα) πνευματικά του χαρίσματα και τις κλίσεις του. Η έλλειψη συστηματικής εκπαίδευσης κάνει το άτομο να μη μπορεί να εναρμονιστεί με τις πνευματικές, επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις της εποχής του. Έτσι, δε μπορεί να συμβαδίσει με τη συνομήλική του γενιά.
- Το άτομο περιθωριοποιείται είτε εκούσια (αυτοπεριθωριοποίηση) , λόγω αισθημάτων κατωτερότητας , που βιώνει είτε ακούσια , λόγω κοινωνικού αποκλεισμού που δέχεται από το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο.Επίσης, το άτομο διέπεται από έλλειψη πολιτικοποίησης ,

εξαιτίας της άγνοιας και της έλλειψης ικανότητας κατανόησης της κοινωνικής περιρρέουσας ατμόσφαιρας.

- Σε κοινωνικό επίπεδο , ο αναλφαριθμισμός επιτείνει φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας , όπως η ανεργία , η βία και ο φανατισμός. Η αγανάκτηση από τον κοινωνικό αποκλεισμό που βιώνει ο αναλφάριθμος ωθεί σε έκρυθμες καταστάσεις.
- Η οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας οπισθοδρομεί , διότι ο αναλφαριθμισμός ανακόπτει την πολιτισμική πρόοδο και μια χώρα δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσει το εργατικό δυναμικό της στο έπακρο.
- Ο αναλφάριθμος δεν αναπτύσσει επαρκή κριτική ικανότητα και πολλές φορές ετεροκατευθύνεται από πολιτικούς φορείς. Συνεπώς δε μπορεί να αποφασίζει ουσιαστικά όσον αφορά στα δημόσια δρώμενα. Με αυτόν τον τρόπο υποδαυλίζεται η δημοκρατία και λειτουργεί περιορισμένα. Είναι πιθανόν, λοιπόν , να αναπτυχθούν ολοκληρωτικές μορφές καθεστώτων.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ:

- Εκχώρηση κονδυλίων από το κράτος για εξυγίανση της εκπαίδευσης και ενίσχυση κυρίως των υποβαθμισμένων περιοχών.
- Εξοπλισμός των σχολείων με ειδικά καταρτισμένο προσωπικό (ψυχολόγους κοινωνικούς λειτουργούς) , ώστε να αποτραπούν φαινόμενα ρατσισμού και ανισότητων και να μην οδηγηθούν ορισμένοι «διαφορετικοί» μαθητές στην εγκατάλειψη των σπουδών τους. Άρα , χρειάζεται ομαλή ένταξη των αλλοεθνών και των αδύναμων μαθητών.
- Ένα σημαντικό βήμα για την καταπολέμηση του αναλφαριθτισμού είναι η περιστολή της στείρας αποστήθισης και της βαθμοθηρίας, που καλλιεργεί έντονο ανταγωνισμό. Παράλληλα, ο περιορισμός φαινομένων αυθεντίας ορισμένων εκπαιδευτικών και η ενθάρρυνση των μαθητών , όσον αφορά στη συμμετοχή σε ομαδοσυνεργατικές και ανθρωπιστικές δράσεις θα ενισχύσει τη φιλομάθεια και θα αποτρέψει μια εν δυνάμει εγκατάλειψη του σχολείου.
- Εκχώρηση κονδυλίων σε οικονομικά δυσχερείς κοινωνικές ομάδες , ώστε να μην οδηγούνται νέα παιδιά στην εγκατάλειψη του σχολείου , για να ενισχύουν οικονομικά τις οικογένειές τους. Έτσι , θα αποτραπεί και η παιδική εργασία σε ορισμένες κυρίως αναπτυσσόμενες χώρες.
- Ενίσχυση της φιλανθρωπίας τόσο από πλευράς οικογένειας , όσο και από πλευράς του σχολικού περιβάλλοντος , μέσω της ανέγερσης βιβλιοθηκών.
- Επαρκής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και των μαθητών όσον αφορά στα τεχνολογικά μέσα και την άπταιστη χρησιμοποίησή τους , για να αρθεί ο τεχνολογικός αναλφαριθτισμός.